

4. Палтышев Н.Н. Педагогическое мастерство и пути его постижения: учебно-метод. Пособие для слушателей курсов усовершенствования учителей / Н.Н. Палтышев. – Южноукраїнський научний центр АПН України. – Одеса : [б. и.], 2000. – 119 с.
5. Педагогический поиск / Сост. И.Н. Баженова. – М. : П. 24 Педагогика, 1987. – 544 с.
6. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии : учебное пособие / Г.К. Селевко. – М. : народное образование, 1998. – 256 с.
7. Чернокозов И.И. Профессиональная этика учителя. Книга для учителей / И.И. Чернокозов. – К. : Рад. Шк., 1988. – 221 с.
8. Шаталов В.Ф. Точка опоры / В.Ф. Шаталов. – Минск : Университетское образование, 1990. – 224 с.

Анотація

У статті зроблено історико-педагогічний аналіз досвіду роботи педагогів-новаторів другої половини ХХ століття, показана їх роль в розвитку педагогічної майстерності вчителя.

Аннотация

В статье осуществлен историко-педагогический анализ опыта работы педагогов-новаторов второй половины ХХ ст., показана их роль в развитии педагогического мастерства учителя.

Summary

In this paper carried out an analysis of historical and educational experience of teachers and innovators of the second half of the twentieth century, showing their role in the development of pedagogical skills teachers.

Ключові слова: педагоги-новатори, педагогіки співробітництва, творчий вчитель, педагог-майстер.

Ключевые слова: педагоги-новаторы, педагогика сотрудничества, творческий учитель, педагог-мастер.

Key words: teachers and innovator, pedagogy of cooperation, creative teacher, teacher-master.

Подано до редакції 29.10.2011.

УДК 37(477.65)"...18/19":5

©2012

Притюпа О.С.

Г.Я.БЛИЗНІН – ФУНДАТОР ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТИ ЄЛИСАВЕТГРАДЩИНИ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Свідоме осмислення багатовікової української самобутності – основна невидима нитка, що протягнута через усі сучасні положення та формування національної системи освіти. Побудова сучасного навчально-виховного процесу на основі патріотичних засад, є передумовою утвердження сильної й гідної української нації, яка має породжувати свідомий обов'язок знати, примножувати та берегти історію власного народу. Серед використовуваних засобів у досягненні цієї мети чільне місце відводиться дослідженню та вивченню діяльності педагогів рідного краю, внесок у розвиток тієї чи іншої освітньої або наукової сфери котрих дуже часто залишається у тіні здобутків педагогів, винесених, із тих чи інших причин, на загальнодержавний п'єдестал. Та ми маємо пам'ятати, що є й такі, хто зробили чимало досягнень державного значення, але залишаються відомими тільки для вузького кола спеціалістів. Таким, на нашу думку, є Гаврило Якович Близнін – педагог, науковець, організатор, котрий половину свого життя прожив у Єлисаветграді, викладав хімію та природничі науки, став засновник мережі метеорологічних станцій Єлисаветградського повіту, що стали частиною метеорологічної сітки південної України, а отже був фундатором регіональної природничої освіти другої половини ХІХ століття [2; 3, с. 29; 4; 5, с. 381; 6, с. 92; 7; 8].

Питання такого роду (у контексті загальнонаціонального відродження та новітніх освітніх реформ) є досить актуальними сьогодні, адже дозволяють здійснити погляд у минуле: згадати видатних освітян рідного краю; створити на конкретному прикладі широкий ретроспективний аналіз змісту регіональної природничої освіти, зокрема тісно переплетених між собою її складників: принципів, засобів, форм та методів; забезпечити більш чітке уявлення про формування та становлення тогочасної природничоосвітньої системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Проаналізувавши літературні джерела та періодику середини ХХ – початку ХХІ століття, ми можемо зробити висновок, що зрідка Г.Я.Близніна згадують у енциклопедичній літературі й місцевій книзі чи пресі як видатного природознавця, метеоролога та педагога Єлисаветградщини другої половини ХІХ століття, але повного розкриття його як викладача природничих дисциплін, не знаходимо. Більшою мірою читаємо про нього як про видатного метеоролога.

Так, у березні 1966 року в газеті “Кіровоградська правда” друкується стаття “Метеоролог Г.Я.Близнін”, автором якої є співробітник обласного краєзнавчого музею Г.Проводян. Він, чи не вперше за останні п'ятдесят років, згадує про Гаврила Яковича, про його плідну роботу на посаді викладача природничих наук та хімії Єлисаветградського земського реального училища, про організовані ним метеорологічні спостереження в повіті та ін. [8].

У 1972 році виходить один з двадцяти шести томів “Історії міст і сіл української РСР” про Кіровоградську область, де говориться, що серед навчальних закладів міста виділялося прогресивністю земське реальне училище, засноване в 1870 році. Наприкінці XIX століття тут працювали вчені й педагоги, відомі за межами Росії. Серед них природознавець, засновник перших на півдні України астрономічної обсерваторії та метеорологічної станції Г.Я.Близнін [6, с. 92]

У жовтні 1998 року в газеті “Народне слово” виходить стаття “Прогноз погоди днів давно минулих”, автором якої є краєзнавець С.Бонфельд. Свою статтю він присвячує 160-річчю від дня народження Г.Я.Близніна, говорить про нього як про одного з фундаторів міської гідрометеорологічної служби та одного з найвидатніших викладачів земського реального училища [2].

У березні 2004 року в газеті “Кіровоградська правда” друкується стаття “Погода на завтра”, присвячена Всесвітньому дню метеорології, автором якої є співробітник відділу природи обласного краєзнавчого музею Н.Завалій, у якій також говориться про плідну й самовіддану роботу досліджуваного нами педагога та науковця [4].

У цьому ж році методист з преси Кіровоградського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені В.О.Сухомлинського В.М.Босько, до 250-річчя заснування фортеці Святої Єлисавети, міста Єлисаветграда та 65-річчя утворення Кіровоградської області, видає ілюстроване історико-краєзнавче видання “Визначні постаті Степової Єлади”, котре являє собою своєрідну енциклопедію біографій 1100 особистостей різних часів, пов'язаних з територією сучасної Кіровоградської області, де згадується про Г.Я.Близніна як про педагога, викладача природничих наук та хімії Єлисаветградського земського реального училища, завідуючого метеостанцією [3, с. 29].

Формування цілей статті... Аналіз останніх досліджень та публікацій стосовно Г.Я.Близніна показав, що вони лише частково розкривають його як педагога – викладача природничих дисциплін. Тому метою нашого дослідження є аналіз та систематизація його внеску у розвиток природничої освіти Єлисаветградщини другої половини XIX – початку XX століття. Використовуючи першоджерела, ми детально проаналізували особливості методів, засобів та форм його викладацької діяльності під час роботи з учнями на уроках та в позаурочний час; систематизували його внесок у здійснення морального та екологічного виховання учнів; виокремили основні досягнення в галузі метеорологічних досліджень на території Єлисаветградського повіту.

Виклад основного матеріалу дослідження... Гаврило Якович Близнін народився 22 вересня (по старому стилю) 1838 року в Петербурзі, де його батько відбував військову службу. Мати була родом з Олександрійського повіту Херсонської губернії. Невдовзі після його народження, батька було переведено в Миколаїв, куди сім'ї довелося переїжджати взимку. Простудившись маленьким під час переїзду, це постійно давалося взнаки протягом усього життя. З восьми років малий Гаврилко навчався в Миколаївському пансіоні для хлопчиків, потім, з одинадцяти років, – у найкращому пансіоні Одеси. У 1852 році був зарахований до четвертого класу Рішельєвської гімназії, період навчання в якій залишив у його пам'яті гарні спогади. Навчання давалося йому дуже легко, але закінчував її з деякими труднощами, пов'язаними зі здоров'ям: застуда й проблеми з зором змусили його після переходу в сьомий клас призупинити навчання та поїхати до батьків, які на той час уже переїхали до маєтку матері. Поправивши здоров'я, він самостійно підготувався до вступних екзаменів у Рішельєвський лицей та, склавши їх, був зарахований студентом на камеральне відділення. Успішно його закінчивши, разом зі своїм другом В.А.Нікоровичем, відправився в Париж, де відвідував лекції Буссенго та інших кращих професорів того часу й самостійно працював у приватній хімічній лабораторії. Повернувшись в Одесу, через деякий час відкрив лабораторію, в якій досліджував лиманну сіль. Пізніше, скориставшись пропозицією свого вищезгаданого друга, у його маєтку поблизу Умані, займався облаштуванням олійних та різних фабрик. Маючи слабкі легені, довго працювати тут не зміг і знову переїхав до Одеси. У 1865 році отримав посаду викладача товароведення та хімії в Комерційному училищі, а у 1868 році за станом здоров'я змушений був написати заяву про звільнення. У 1870 році його було запрошено у щойно відкрите в Єлисаветграді земське реальне училище на посаду помічника директора та викладача природничих наук і хімії, де пропрацював решту свого життя [2; 7, с. 16-19; 8].

Життєвий шлях Гаврила Яковича обірвався раптово 21 липня (по старому стилю) 1901 року. Вирішивши дещо поправити своє здоров'я, 8 липня (по старому стилю) він з дружиною на декілька тижнів поїхали до мальовничого села поблизу соснового бору Дахнівка Київської губернії. Прогулюючись у човні по Дніпру, в нього стався крововилив у легені й наступного дня його не стало [2; 7, с. 23].

Саме в Єлисаветграді Г.Я.Близнін розкрив себе як високопрофесійний педагог, справжній природознавець і високо методичний викладач природничих дисциплін. Приймавши пропозицію від Правління училища, перед ним постало зовсім нове поле діяльності – викладання, до якого він підійшов з великою відповідальністю та обдуманною творчістю, тісно переплівши свої наукові знання і життєвий досвід, отриманий від своїх викладачів під час навчання в гімназії, лицейі, а також в Парижі.

Спеціальним і основним предметом викладання Гаврила Яковича завжди була природнича історія та хімія. Окрім цих головних предметів Правління училища час від часу доручало йому чи то викладання російської мови, арифметики та предметних уроків у підготовчому класі, чи викладання французької мови в нижчих класах, чи викладання фізичної географії у вищому класі училища [7, с. 68].

Суворий систематик у складанні плану викладання свого предмету, на уроках він завжди тримався методу “живой деятельности беседы”, жодного разу “не излагал предмета с кафедры в мертвой тишине класса”. Натомість його уроки проходили в галасливій бесіді вчителя зі своїми учнями: питання та відповіді безперервно слідували одне за одним. У процесі такого двостороннього зв'язку, неодмінно виникали суперечки, адже цей своєрідний спосіб викладання пробуджував в учнів величезну цікавість до навколишнього світу, спонукав їх до власних спостережень, самостійних, хоч і не завжди вірних, висновків. Відданий своїй справі педагог, завжди до кінця вислуховував своїх опонентів, а потім, обережно з педагогічним тактом, підводив до правильного науково обґрунтованого висновку [7, с. 41].

У своїй навчальній роботі він використовував різні методи, головними з яких були такі: бесіда, розповідь, пояснення, демонстрація, спостереження, практична робота та ін. Найбільш зацікавлювали учнів розповіді з його особистих спостережень, які він напрочуд вміло та доречно використовував при поясненнях нового матеріалу.

З метою формування в учнів належних знань про природу, набуття умінь та навичок роботи з різноманітними приладами, застосовував ряд засобів, серед яких були натуральні об'єкти (колекції гірських порід та мінералів, живі рослини, скелети тварин тощо), наочні посібники, вимірювальні прилади. Основною формою роботи був урок, велику увагу приділяв екскурсіям у природу та на метеорологічну станцію.

Головним принципом, яким керувався у своєму викладанні наполегливий педагог – був принцип наочності. Він завжди приходив на урок чи то з коробкою мінералів, чи зі скелетом тварини, чи з величезним оберемком щойно зірваних квітів. Звісно ж, це вимагало використання активних форм роботи учнів на уроці, здійснення ними самостійних практичних дій з експонатами, що створювало чималий шум у школі й змушувало директора чи інспектора прямувати туди, але дізнавшись, що іде урок ботаніки, природничої історії чи інший, спокійно повертались назад. Та по-іншому не можна було: кожен з учнів повинен був підійти до вчительського столу подивитися в мікроскоп, розібрати квітку рослини, розрізати той чи інший плід і т.ін. Викладаючи ботаніку, Гаврило Якович не наполягав на гербаризації та засушуванні рослин, справедливо вважаючи, що “засушенное и спрессованное растение, как мертвое, мало помогает понять его настоящую природу” [7, с. 42-44].

Він дуже добре знав кожен свій предмет, майже ніколи не використовував підручника, адже вважав, що “хорошего руководства по естественной истории у нас нет”. Неодноразово отримуючи пропозиції написати свій власний підручник, завжди відхиляв їх, тому що “живое слово, активная работа преподавателя не могут быть уложены в мертвую букву печатной книги” [7, с. 46]. Тому в своєму викладанні головним чином застосовував складання разом з учнями різноманітних таблиць, схем, креслень. Досить часто, використовуючи живі екземпляри, учні самостійно виконували малюнки тварин чи рослин. Наочні посібники були обов'язковим засобом на уроці, окрім того, виконувалися різні досліди. Усі вербальні пояснення навчального матеріалу він обов'язково намагався проілюструвати або дослідом, або розповіддю з власного досвіду.

Спілкування учнів зі своїм учителем не обмежувалось лише класними заняттями; до нього сміливо зверталися учні й після уроків чи вдома. Розвиваючи в учнів пізнавальну активність, він обов'язково схвалював їх особисті спостереження, збір унікальних на їх погляд зразків різноманітних предметів природи (соснова шишка величезних розмірів, соняшник, морська раковина, шматок скам'янілого дерева, стародавні монети й т. ін.), котрі неодмінно ставали експонатами у багатій колекції природничо-історичного кабінету училища, яка містила також предмети, зібрані в тропічних країнах, наприклад, колекція водоростей з Саргасового моря [7, с. 45]. Окрім того, вже з ранньої весни зразкового вчителя в оточенні найбільш допитливих учнів можна було бачити в районі Озерної балки, на шляху до поля чи лісу, де він збирав рослини, жуків, кристали польового шпату, кварцу, слюди і в той же час пояснював їх походження, склад, називав їх латинські назви, словом викладав природничі дисципліни у живому та органічному зв'язку теорії з наочністю. У будь-яку погоду він щодня ходив до залізничного мосту через Інгул і по його опорам визначав коливання рівня води в річці [7, с. 53; 8].

Завідуючи метеорологічною станцією при училищі, Г.Я.Близнін дуже часто здійснював туди екскурсії з учнями. Вивчаючи новий навчальний матеріал щодо явищ та особливостей погоди, закріплення його обов'язково проводив у вигляді дослідів на станції. Учні з цікавістю самостійно вимірювали силу та напрямок вітру, атмосферний тиск, хмарність, температуру та вологість повітря тощо [2; 7].

Говорячи про педагогічну діяльність Гаврила Яковича, слід обов'язково пам'ятати про його виховну роботу, адже велику увагу він приділяв моральному та екологічному вихованню підростаючого покоління. Його активні методи та форми роботи на уроках нерідко супроводжувались бажанням пустотливих учнів перетворити, наприклад, роботу з мікроскопом чи екскурсію – на забавку. На це останній отримував від учителя суворе зауваження та характеристику його вчинку як “дурного поступка среди серьезных занятий”. Хоч і рідко, але траплялося так, що з принесених ним колекцій мінералів зникало декілька камінців. Вчитель не вдавався до

брутального викриття крадія, але проводив осудну роз'яснювальну роботу, даючи зрозуміти класу, що такі вчинки є вкрай принижуючими гідність учнів [7, с. 42]. Зі спогадів його учня А.Слободського дізнаємось про вельми дієвий дисциплінарний метод: зробивши учневі зауваження, він ставив йому в журнал двокрапку, а якщо учень не виправляв поведінки – з'єднував останню в одиницю [7, с. 55]. Екологічне виховання здійснював на основі розповідей про власне турботливе ставлення до тварин, давав поради як піклуватися про звірів та птахів дикої природи, разом з учнями підготовував їх взимку, розповідав про свята деревонасадження й разом з учнями займався їх пришкільною посадкою. Його індивідуальною й особисто обґрунтованою позицією була відмова від штучного оформлення саду, тобто підрізки, розчищення крони і т.п. Він любив живу природу в “ее собственной жизни” [7, с. 44]. Таким чином, він виховував серйозне ставлення до процесу навчання, свідоме осмислення гідної поведінки в колективі та суспільстві, відповідальне ставлення до шкільного майна, повагу до вчителя, тим самим формуючи на свідомому та підсвідомому рівні моральні норми поведінки та екологічно правильну поведінку.

Свою педагогічну діяльність Г.Я.Близнін поєднував з науковою роботою в галузі метеорологічних досліджень. Велику частину своїх сил та інтересів зосереджував на метеостанції, яка була заснована у 1874 році його колегою, викладачем математики та фізики Р.В.Пржишховським. Вони керували нею разом, але після того, як останнього було запідозрено в зв'язках із революційним рухом і він залишив училище, завідуючим метеостанцією призначили Гаврила Яковича [2, 7]. Спочатку спостереження на ній обмежувались лише записами показників барометра та термометра. Та завдяки його наполегливості, у 1875 році на станції вже були: метеобудка, влаштована за переліком Вільда, психрометр, термометри, флюгер, опадоміри та прилад для вимірювання кількості вологи, що випаровується. У 1877 році, за місцевими барометричними спостереженнями та спостереженнями Миколаївської Обсерваторії, була визначена висота чашки барометра станції над рівнем Чорного моря, що становила приблизно 126 метрів. З цього часу, Гаврило Якович почав турбуватися про розширення метеорологічної мережі та підключати до метеорологічних спостережень сільську інтелігенцію. Згодом увесь прилеглий до Єлисаветграда район покритися густою метеорологічною сіткою, котра потім злилася з метеорологічною сіткою півдня Росії [7, с. 21; 8].

Зосереджуючи свої інтереси на питаннях використання даних метеорологічних спостережень у сільському господарстві краю, він узагальнив результати перших тринадцяти років існування Єлисаветградської Метеорологічної станції (1874-1866 роки), які оприлюднив у статті “Кліматичні дані Єлисаветграда та його повіту”, яка вийшла у 1888 році. Аналізуючи дане зведення, він дійшов висновку, що лише спостереження за опадами без вивчення способів їх розподілу в ґрунті, не можуть дати сільському господарству належних вказівок. Тому з 1887 року почав здійснювати постійні спостереження над зміною вологості ґрунту [7, с. 21-22; 8]. Він винайшов і отримав патент на так званий “ґрунтовий бур системи Г.Я.Близніна”. Метеостанція підтримувала зв'язки з Головною фізичною обсерваторією у Петербурзі, магнітообсерваторією Новоросійського університету в Одесі [2]. Його статті з питань сільськогосподарської метеорології, вологості ґрунту в різних екосистемах, та іншої тематики друкувалися в популярних виданнях Росії: “Известиях”, “Метеорологическом вестнике”, “Трудах метеорологической сети юго-запада России” та інших спеціальних виданнях. Серед його статей найбільш популярними були такі: “Исследования о хлебом жуке” (Херсон, 1880), “Влажность почвы в лесу и в поле” (Спб., 1892), “К вопросу о народных приметах” (Спб., 1893) та ін. [1; 5, с. 381; 7, с. 79-80; 8]. За плідну наукову діяльність його нагороджено двома золотими та срібною медалями, почесними відзнаками, утверджено кореспондентом Головної фізичної обсерваторії. За життя він мав звання заслуженого викладача [2; 7, с. 66; 8].

Висновки... Отже, Г.Я.Близнін – визначна постать серед педагогів свого часу, взірцевий природознавець, котрий за покликом душі своєрідно та творчо викладав природничі дисципліни, гармонійно поєднуючи свою педагогічну діяльність з науковою роботою державного значення. Його методика викладання – яскравий зразок самовідданої, творчої та наполегливої праці, неперевершений приклад для наслідування, оскільки використовувані ним методи викладання (розповідь, підсилена цікавими прикладами з особистого життя; двостороння, розвиваюча пізнавальний інтерес, бесіда; практичні роботи та ін.), наявність наочних засобів на кожному уроці та обов'язкові екскурсії в природу й до сьогодні є актуальною та доречною методою ефективного навчання природничих дисциплін. Застосування такого високоідейного педагогічного досвіду, підкріпленого передовими досягненнями освіти, науки й техніки – передумова формування високої професійності викладача природничих дисциплін та запорука успішного здійснення природничої освіти й виховання екологічно свідомих громадян.

Подальшої уваги заслуговує наукова діяльність Г.Я.Близніна в галузі метеорології та є перспективною для дослідження.

Література

1. Близнін Г.Я. Влажные почвы под наблюдением Елисаветградской земской метеорологической станции: с 1889 по 1893 гг. / Гавриил Яковлевич Близнін. – Одесса : Тип. Высочайш. утвержд. Южно-Русского о-ва Печатного Дела, 1896. – 46 с.
2. Бонфельд С. Прогноз погоды днів давно минулих / Семен Бонфельд // Народне слово. – 1998. – № 121. – С.3.

3. Босько В.М. Визначні постаті Степової Єлади: до 250-річчя заснування фортеці Святої Єлисавети, міста Єлисаветграда та 65-річчя утворення Кіровоградської області / В.М.Босько. – Кіровоград : Інформаційна мережа, ч.1. – 2004. – 376 с.
4. Завалій Н. Погода на завтра / Н.Завалій // Кіровоградська правда. – 2004. – № 31. – С.2.
5. Исторический вестник: историко-литературный журнал / Ред. С.Н.Шубинский. – СПб. : Тип. А.С.Суворина, 1901. – Т. 86, Кн. 10 : Октябрь. – 1901. – 384, 161 – 192 с.
6. Історія міст і сіл Української РСР в двадцяти шести томах. Кіровоградська обл., – Київ, 1972, – 816 с.
7. Памяти Г.Я.Близнина : сборник. – Єлисаветград : Тип. Н.Ш.Сейдера, 1902. – 80 с.
8. Проводян Г. Метеоролог Г.Я.Близнін / Г.Проводян // Кіровоградська правда. – 1966. – № 68. – С. 4.

Анотація

У статті розглядаються методичні підходи Г.Я.Близніна щодо викладання природничих дисциплін. Зосереджується увага на характеристиці його методів навчання на уроках природничого профілю.

Аннотация

В статье рассматриваются методические подходы Г.Я.Близнина относительно преподавания естественных дисциплин. Сосредоточивается внимание на характеристике его методов учебы на уроках естественного профиля.

Summary

In the article methodical approaches are examined G.Bliznin in relation to teaching of natural disciplines. Attention on description of his methods of studies is concentrated on the lessons of natural type.

Ключові слова: природнича освіта, природничі дисципліни, метод "живої діяльної бесіди", принцип наочності, дисциплінарний метод виховання.

Ключевые слова: естественное образование, естественные дисциплины, метод "живой деятельной беседы", принцип наглядности, дисциплинарный метод воспитания.

Key words: natural education, natural disciplines, method of "living active conversation", principle of evidentness, disciplinary method of education.

Подано до редакції 26.09.2011.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук, доц. Окольнічною Т.В.

УДК 371.13(489)

©2012

Роляк А.О.

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ СУЧАСНОЇ ДАНСЬКОЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Сучасний розвиток педагогічної складової освітнього середовища приводить до необхідності модернізації загальної парадигми вищої педагогічної освіти. Випускники вищих педагогічних навчальних закладів сьогодні повинні мати можливість при найкоротших термінах адаптації до умов сьогодення, досягати найкращих результатів у своїй професійній діяльності. Для цього потрібно, щоб такі загальновідомі та вагомі для професії вчителя поняття "навичок", "знань" та "вмінь", були доповнені новими додатковими категоріями. На сьогоднішній день до таких категорій відноситься "компетентність", яка ні в якому разі не може повністю замінити, а лише збагатити надані майбутньому вчителю знання з фундаментальних та фахових педагогічних дисциплін [1].

Підкреслимо, що сьогодні всі Європейські країни (і Данія не є виключенням) здійснюють перехід до компетентнісної освітньої моделі. Для всебічного розуміння компетентнісного підходу у педагогічній освіті та побудови відповідної ефективної освітньої схеми, доречно розглянути досвід Данії, яка подібно до України, знаходиться на початковому етапі реалізації компетентнісної освітньої схеми, проте, завдяки поєднанню процесів децентралізації та централізації, змогла досягти в цій сфері особливих результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Загальній класифікації компетентностей фахівців присвячені роботи українських науковців Ю.Ф.Зіньковського, Г.О.Мірських, Е.Соф'янц. Проблеми професійної компетентності педагогів висвітлюються В.О.Сластьоніним, Н.В.Кузьміною, О.В.Овчарук, О.І.Пометун, І.А.Зязюном, Н.Г.Нічкало, Л.М.Мітіною, О.П.Ситник та ін.

Характеристиці окремих компетентностей педагогів у Європейському освітньому просторі присвячені роботи Дж.Равіна (J.Ravin), Р.Уайта (R.White), Б.Оскарссона (B.Oscarsson), Р.В.Уайла (R.W.While), В.Хатмечер (W.Hutmacher) та ін.

Серед данських науковців Тове Хейдеманне зупиняється на дослідженні окремих базових компетентностей вчителів, Лаурсен П.Ф. та Вілумсен Дж. висвітлюють у своїх роботах питання розвитку автентичності педагогів та її впливу на професійну майстерність і компетентність сучасного вчителя.

Однак, не дивлячись на те, що компетентнісному підходу в освіті вчителя в Європейських країнах, присвячено чимало сторінок педагогічної літератури, ми можемо впевнено констатувати, що в Данії, країні, яка